

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1997. gada 1. marts

● Nr. 17 (6734)

Preiļu rajona dienas Rīgā — vajadzēja vai nē?

Nu jau aiz muguras pārliecības un šaubu, varēšanas un nevarēšanas (vgrbūt negribēšanas), naudas meklēšanas un tērēšanas laiks. Šie pārdzīvojumi, šis darbības un atmiņas par to ir saistītas ar Preiļu rajona dienām Rīgas Latviešu biedrības namā, kas notika no 17. līdz 21. februārim.

Ļoti dažāda bija mūsu cilvēku attieksme, bija tādi, kas strādāja cik vajadzēja, neiztika arī bez nostājas — ja jums (rajona padomei) vajag, tad dariet. Esmu pārliecināts, ka vajadzēja mums visiem. Vajadzēja pašvaldībām, tas nekā, ka neilgi līdz vēlēšanām, vajadzēja uzņēmējiem, amatniekiem, lietīšķās mākslas meistariem, domāju, ka arī mūsu rajona pašdarbniekiem tā bija lieliska iespēja apliecināt sevi.

Apzinoies, ka nebūt nav vienkārši vērtēt, tomēr liekas — mums izdevās. Izdevās tāpēc, ka tajā brīdī, kad likās — pietrūkst laika, atbalsta un naudas, Līvānu pilsētas dome (V. Gercāns, R. Šmukste, I. Tesejska, I. Svirskis) nemaz dzirdēt negribēja par to, ka nesanāks. Izdevās tāpēc, ka, neskaitot stundas, strādā-

ja mūsu muzeja kolektīvs, studijas «Dubna» vadītāja L. Kalinka, rajona padomes darbinieki A. Pastore, V. Nikolajevs, V. Brice.

Paldies visiem rajona kultūras darbiniekiem, kas izveidoja programmu, kas ik dienas Rīgā pulcēja ļoti daudzus skatītājus (uz mums skatījās un aplaudēja R. Pauls, J. Streičs, A. Vējāns, J. Pigoznis, A. Līvmane, J. Paukštello u.c. slavenības). Paldies kolektīvu vadītājiem, Preiļu jaunrades centram un Līvānu mākslas skolai. Protams, ka galvenais, ko mēs gribējām, bija dot iespēju sevi pieteikt mūsu uzņēmējiem. Cerēju, ka tādu būs vairāk.

Īpaši jāuzteic A. Vucāns un SIA «Arka» kolektīvs par to, ka viņi nenobijās un godam izturēja Preiļu rajona dienu atklāšanai veļlito pieņemšanu.

Paldies visiem, kas deva savu artavu, organizējot un piedaloties Preiļu rajona dienās. Bija patikami veikt šo darbu ar jums kopā un ceru, ka mēs vēl sastrādāsimies.

Ilmārs Meluškāns,
rajona padomes priekšsēdētājs

NEDĒĻA LATVIJĀ

■ Ministru prezidents Andris Šķēle apturēja Energoapgādes regulēšanas padomes lēmumu par elektrības tarifu paaugstināšanu un uzdeva ekonomikas ministram Guntaram Krastam iesniegt visus ar šo jautājumu saistītos materiālus. Jaunajiem elektrības tarifiem vajadzēja stāties spēkā no 1. aprīļa, un tajos bija paredzēts, ka iedzīvotājiem par elektroenerģiju būs jāmaksā par 10% vairāk nekā līdz šim.

■ Saeima par finansu ministru apstiprināja Saeimas budžeta un finansu komitejas priekšsēdētāju Robertu Zīli, kura kandidatūru atbalstīja visas valdību veidojošās frakcijas.

■ Ministru kabinets apstiprināja zemes nodokļa aprēķināšanas un atvieglojumu piemērošanas noteikumus 1997. gadam. Zemes nodokli pašvaldības aprēķinās 1,5% apmērā no zemes kadastrālās bāzes vērtības.

■ Ministru kabinets nolēma, ka invalīdiem būs jāmaksā 25% no maksas par braukšanu sabiedriskajā transportā. Lai šis noteikums stātos spēkā, vēl jāizdara izmaiņas likumdošanā, tāpēc valdība savu priekšlikumu nosūtīja izskatīšanai Saeimā.

■ Ministru kabinets apstiprināja likumprojektu par patvēruma meklētājiem un bēgļiem. Ja šis likumprojekts tiks pieņemts Saeimā, tas radīs labvēlīgus apstākļus līgumu par bezvīzu režīmu noslēgšanai ar vairākām valstīm.

■ Latvijas un Krievijas delegācijas sarunās Maskavā par abu valstu robežas noteikšanu vienojās, ka robežlīgumā tiks fiksēta faktiskā robeža starp Latviju un Krieviju. Līdz ar to Latvija atteicās izvirzīt prasību par Abrenes atgūšanu un robežlīgumā atsaukties uz 1920. gada miera līgumu.

■ Divas dienas Latvijā darba vizītē uzturējās Krievijas Federācijas premjera vietnieks, Latvijas un Krievijas starpvaldību komisijas Krievijas puses vadītājs Valerijs Serovs.

■ Valsts prezidents Guntis Ulmanis ieteica pilnveidot pensiju likumu, lai cilvēki, kuri visu mūžu ir strādājuši Latvijā, saņemtu vismaz minimālo pensiju. Cilvēkiem, kuri iet pensijā šogad, pensiju aprēķina, ņemot vērā 1996. gada vidējo algu, no kuras maksāts sociālais nodoklis. Līdz šim mazākā aprēķinātā pensija ir Ls 1,10, bet lielākā — Ls 1016.

Preiļu zeme — brūnā rudzu maize

Veselu nedēļu Rīgas Latviešu biedrības namu dimdināja Aglonas un Stabulnieku, Līvānu un Vidsmuižas, Rožupes un Rudzātu dziesmu un deju ansamblī. Mēs visi bijām kļuvuši par preiliešiem. Mūs satuvināja mūzika, lustru atspīdums stiklā un mālā, siera rituļu saulainums, skaistie pinumi, Antona Rancāna izdotās grāmatas un laikraksts «Novadnieks», kas svētku numuram bija koši izrotājies, rajona karti nolīcis pirmajā lapā, blakus fotoattēlos parādot Aglonas bazilikas kori «Magnificat», vienu no 79 šīs puses gleznainiem ezeriem un pērn Preiļos iesvētīto vecicībnieku lūgšanu namu. Citā lappusē pie sava daudzdzuburu svečtura stāv Polikarps Čerņavskis, kas nu jau devies aizsaules mājokļos pie mūžam uzticīgās Staņislavas. Tas uz brīdi ievilkā skumju zīmi daudzbalssīgajā pasākumā, bet mūs spēcīnāja tas, ka Silajāņu meistara krūzes un medaunieki zied daudzās sētās un dzīvokļos — tuvu un tālu, un es esmu laimīgs, ka arī man ir liktas jaunības rozēs Polikarpa vāzē, vīra gados šķītis: zeltainbrūnie šķīvji atstaro atvasaras zeltu brīžos, kad Preiļi atzīmē Jāņa Ivanova dzimšanas dienas.

Raimonds Pauls nāca uz koncertiem, lai

ieklausītos garīgo dziesmu melodijās un varbūt smeltu iedvesmu notīm un balsīm, kas jau šogad ieskanēsies Jāņa Streiča topošajā filmā «Likteņa dzirnas», kurā atkal sastapsim Jāņa Klīdzēja romānu tēlus, sapņus un motīvus. Dubnas meitenei Akvelīnai Līvmanei cieši blakus turējās «jaunlatgalietis» Jānis Paukštello, un aktieru pārim acis, tāpat kā Bērtuļa Piziča skatienā, sprēgāja priecīgas dzirksteles.

Viscītīgāk preiliešu sarīkojumus apmeklēja Jāzeps Pigoznis. Viņš, arī dzīvodams Rīgā, nav šķirams no Vidsmuižas, no Galēniem. Atvadu vakarā Mākslas akadēmijas profesors teica: «Cik labi, ka rajonu pārstāv ne tikai sirmās galvas, bet arī vīri un sievas spēku briedumā. Un jaunieši, bērni — cik atraisīti, brīvi, ar kādu vērienu meitenes griežas dancī, kā plīvo puīšu mati, kā skatuves grīdai piecērtas soļi!» Un Jāzepa koleģis, kas nāk no Pelēciem, profesors Pēteris Zeile atcerējās savas skolas ziemas, kad ieklausījās direktora Bronislava Spūļa teiktajos padomos un sapņoja par Latgales izaugsmi.

Daudz sasniegts, daudz izārdīts; paturēts un saglabāts galvenais — darbošanās gars, spītība, nepadošanās grūtībām. Par to mēs

ilgi spriedām un runājām skolotāju, literātu un mākslinieku saimē. No mazā, dubļainā miestīņa, kādu pirmo reizi ieraudzīju pirms 50 gadiem, Preiļi kļuvuši par gaišu kultūras centru — kā ezers ar daudzām skanīgām un krāsu pārpilnām salām. Bet vismīļākās ir divas:

*Preiļu zeme —
brūnā rudzu maize,
Preiļu zeme —
zila līnu zieds!*

Pirms ceturtdaļgadsimta rakstītās rindas man lūpās atkal sīla kā čūkst, kad jāatzīstas mīlestībā. Paldies preiliešiem, ka tieši šo dzejoli viņi man lūdza nolasīt lielās svētku un darba nedēļas ievadā. Tas sauca atmiņā vasaru, kad mēs ar jauniešiem pa tirumiem bridām uz Jasmuižu, kad tur vēl Pliekšānu veranda upes malā bija ieslīgusi nātrās, nebija ne Raiņa muzeja, ne keramiķu izstāžu zāles...

Jaunas dienas griežas uz pasavara pusi. Radio vēl un vēlreiz atskaņo rajona ļaužu paceltās dziesmas, kas savīļņoja Rīgu. Ierakstus analizē mūzikas zinātnieki, iesaka, kas darāms nākotnē. Kupls pateicības vainags rotā Preiļus.

Andris Vējāns

Bravo, Preiļu rajona ļaudis!

Kas ir tas brīnums, kas latviešiem ļāvis izdzīvot, neskatoties uz to, ka dažādas ļaunas varas tikojušas un mēģinājušas tos pakļaut un iznīcināt? Tas īpaši attiecas uz Latgali. Pārliecinoties atbildi uz to nupat Rīgā sniedza Preiļu rajona ļaudis. Tas ir darbs, dziesma un dejas.

Sūra darba Latgales cilvēkam nekad nav trūcis, ne pie kādas — labas vai ļaunas varas. Un latgalietis to darījis dziedādams, dejodams, nenoskumis. Un izturējies. Šodien Latgali daudzviet piemeklējusi neparasta parādība — bezdarbs. Rīgā runā, ka tur, Latgalē valda nomāktība, izmisums, bezcerība. Vai šoreiz — ekonomiskās krīzes laikā — latgalietis nolaidīs rokas, padosies? Nē. Rīgas Latviešu biedrības nama zālēs pat pietrūka vietas, lai izvietotu visu to, ko sastrādājušas, darinājušas Preiļu rajona čaklo, prasmīgo cilvēku rokas.

Man bija liels prieks par saviem novadniekiem. Jūs pierādāt, ka ar jūsmājās saražoto produkciju, nemaz nerunājot par dažādu daiļamata meistarū darināto, droši varat iziet ne tikai plašākā Latvijas tirgū, bet arī pasaulē. Vēl tikai vajadzīga lielāka neatlaidība, uzņēmība un veiklība tirgus iekarošanā, lai rosība un attīstība sāktos ar istiem apgriezieniem. Par to, ka Latgalei vajadzīgs arī īpašs Saeimas un valdības atbalsts, īpaša saruna (par to citreiz).

Mans cieņas un apbrīnas apliecinājums jūsu pašu gribēšanai un varēšanai. Pat mani, latgalieti, Latgales pazinēju pārsteidza Stabulnieku, Turku, Rožupes, Jersikas, Vidsmuižas visu paaudžu — mazo, jauno un veco dziedātāju un dejojāju azarts un prasme. Bravo!

Protams, gods un slava Preiļu rajona vadītājam Meluškāna kungam. Nav daudz

tādu vadītāju, kuri izprot un atbalsta garantant, grūto tautas atdzimšanas darbu sāk nevis ar vaimanāšanu, ka tur — Rīgā nepalīdz, bet ar savu ļaužu iedvesmošanu uz daudzpusīgām aktivitātēm, uz pilnvērtīgu, pilniskanīgu dzīvi.

*Gandarījumā un priekā — Jūsu
Pēteris Tabūns,
6. Saeimas deputāts*

MĒS LASĀM «NOVADNIEKU».
BET JŪS?

Tikai «Novadniekā»:

- ▼ ziņas par notikumiem Preiļos, Līvānos un pagastos;
- ▼ dažādi materiāli par politiskajām, ekonomiskajām un sociālajām norisēm mūsu novadā;
- ▼ lietīška informācija zemniekiem;
- ▼ skolu, kultūras un sporta ziņas;
- ▼ reizi ceturksni — tematisks ielikums «Pūralāde» visai ģimenei;
- ▼ policijas un tiesu hronika.

Neaizmirstiet pasūtīt savu rajona laikrakstu šī gada otrajam ceturksnim un turpmākajiem mēnešiem! To var izdarīt tikai līdz 20. martam!

